

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii na rok 2010

I. Wprowadzenie.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i zadań jest zlokalizowanych na poziomie samorządu gminy, która na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych a na mocy ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii kompetencje do przeciwdziałania narkomanii w społeczności lokalnej. To właśnie gmina ma przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki alkoholizmu i narkomanii. Po kilku latach funkcjonowania znowelizowanej ustawy i realizowania kolejnych programów profilaktyki nadszedł czas na zmiany ku lepszym rozwiązaniom, rozwiązaniom miejmy nadzieję bardziej skutecznym. W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać, osobom, rodzinom z problemem alkoholowym a szczególnie dzieciom z rodzin dotkniętych chorobą alkoholową, ale jak to robić szybciej, skuteczniej, efektywniej. Pomagać to znaczy minimalizować skutki alkoholizmu, narkomanii, nikotynizmu ale pomagać temu przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, konfliktową, jak skutecznie bez używek rozładować napięcie i rodzącą się agresję. Pomagać to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia.

Alkoholizm, narkomania czy nikotynizm to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego alkoholika, one dotyczą wszystkie osoby, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym.

II. Dostępność alkoholu

1. Na alkohol do 4,5% oraz piwo nie obowiązuje limit punktów sprzedaży. Na sprzedaż w/w alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży wydano 27 zezwoleń, natomiast do spożycia w miejscu sprzedaży. Na terenie gminy znajduje się 26 punktów sprzedaży alkoholu do spożycia poza miejscem sprzedaży dotyczy to alkoholi od 4,5% do 18% oraz 21 punktów ze sprzedażą napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18%.
2. Kluczową rolę w ograniczaniu dostępności alkoholu odgrywają:

- 1) konsekwentny system kontroli rynku obrotu napojami alkoholowymi,
- 2) konsekwentne egzekwowanie przepisów ustawy związanych z zakresem reklamy alkoholu,
- 3) systematyczna edukacja sprzedawców w dziedzinie szkód związanych z piciem alkoholu przez młodzież,
- 4) koncentracja na wszechstronnych oddziaływaniach profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży,
- 5) ścisła współpraca z instytucjami skupiającymi dzieci i młodzież w celu promowania aktywnego, zdrowego stylu życia.

III Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i terapeutycznej w zakresie alkoholizmu i narkomani – instytucje i organizacje pracujące w obszarze profilaktyki.

1. Rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga współdziałania szeregu instytucji, oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, administracji, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy związanej z alkoholem i narkotykami.
2. W gminie Sońsk rozwiązywaniem tych problemów zajmują się:
  - 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sońsku
  - 2) Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych w Sońsku i Gołotczyźnie
  - 3) Szkoły Podstawowe i Gimnazja
  - 4) Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Gołotczyźnie
  - 5) Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Gołotczyźnie
  - 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sońsku
  - 7) Akcja Katolicka w Sońsku
  - 8) Kluby Sportowe z terenu Gminy
  - 9) Posterunek Policji w Sońsku
  - 10) Ośrodki Zdrowia: w Sońsku i Soboklęszczu
  - 11) Kościoły
  - 12) Lokalni liderzy
  - 13) Gminy Ośrodek Kultury w Sońsku

IV. Kierunki działania na płaszczyźnie profilaktyki alkoholowej i narkotykowej.

1. Ograniczenie dostępności do alkoholu i narkotyków poprzez kreowanie lokalnej polityki w tym zakresie.
2. Realizacja profesjonalnych programów profilaktyki wobec dzieci i młodzieży.
3. Zwiększenie dostępności terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pomoc pedagogiczna i prawna dla ofiar przemocy. Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się przemocą.
5. Szkolenie Członków Gminnej Komisji Alkoholowej, nauczycieli realizujących programy profilaktyczne i handlowców zajmujących się sprzedażą alkoholu.
6. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programów profilaktycznych.

V. Zadania szczegółowe.

1. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.*
  - 1) Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowane do osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków w celu zmotywowania do podjęcia leczenia odwykowego.
  - 2) Działalność Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, obejmująca w szczególności:
    - a. nawiązanie życzliwego, nie oceniającego kontaktu z klientem,
    - b. informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówce leczenia odwykowego,
    - c. motywowanie do leczenia,
    - d. udzielenie wsparcia po zakończonym leczeniu,
    - e. rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach jej powstrzymania,
    - f. uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
    - g. posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu.
  - 3) Dofinansowanie programów profilaktycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe
  - 4) Pomoc w tworzeniu grup samopomocowych
  - 5) Upowszechnianie materiałów informacyjnych o chorobie profilaktyki alkoholowej i narkotykowej.
  - 6) Stała współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem – Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, Kuratorami Rodzinnymi, pedagogami szkolnymi, szkołami w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań.
2. *Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy pedagogicznej prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.*
  - 1) Szkolenie przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem przemocy domowej.
  - 2) Edukacja publiczna.
  - 3) Organizowanie spędzania wolnego czasu dla osób współuzależnionych poprzez udział w masowych zabawach bezalkoholowych, festynach, wieczorkach.
3. *Pomoc pedagogiczna, psychologiczna i terapeutyczna dla dzieci z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholowym czy narkotykowym.*

- 1) Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego zadaniem będzie opracowanie i koordynowanie realizacji planów pomocy dziecku i rodzinie.
  - a. kompleksowe zajmowanie się rodzinami, w których dochodzi do przemocy,
  - b. monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy,
  - c. zbieranie i przechowywanie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy,
  - d. nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się udzielaniem pomocy ofiarom przemocy domowej w tym noclegu,
  - e. inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy,
  - f. stosowanie procedury interwencji – „Niebieska karta” – rozpoznawanie zaburzeń życia rodzinnego na skutek nadużywania alkoholu i stosowania przemocy, ułożenie planu pomocy członkom rodziny i zaplanowanie działań interwencyjnych.
- 2) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, odpowiadających standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne obejmujące :
  - a. Profilaktykę pierwszorzędową – adresowaną do ogółu dzieci i młodzieży, mającą na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej czy narkotykowej
  - b. Profilaktykę drugorzędową – adresowaną do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację i u których występują liczne lub poważne problemy (osobiste, rodzinne, szkolne) – świetlice socjoterapeutyczne.
- 3) Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie asystencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- 4) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, gazetki itp.
- 5) Wspieranie rozwoju i działalności wolontariatu – warsztaty, szkolenia pogłębiające wiedzę i umiejętności z zakresu profilaktyki problemowej i promocji zdrowia.
- 6) Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych adresowanych dla dzieci, młodzieży i ich rodziców.
- 7) Wspieranie akcji żywienia dzieci w szkołach, szczególnie dzieci zagrożonych niedożywieniem na skutek alkoholizmu lub innych patologii występujących w rodzinnych domach
- 8) Inicjowanie, wspieranie akcji mających na celu organizację letniego wypoczynku dzieci i młodzieży poza rodzinnym środowiskiem często skażonym uzależnieniami.
  - a. Udział dzieci i młodzieży w obozach profilaktycznych, koloniach z elementami profilaktyki i innych formach wypoczynku pozwalających na kształtowanie prawidłowych postaw osobowościowych.

b. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych.

9) W ramach profilaktyki pierwszorzędowej realizowane są Programy Profilaktyczne w szkołach i innych placówkach oświatowych, które mają charakter:

- a. informacyjno – edukacyjny – nastawiony na przekazywanie informacji o zagrożeniach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i mechanizmach powstawania uzależnień a także na ćwiczenie ważnych umiejętności życiowych np. : program „Wczesna Profilaktyka” ,Odczuwaj Ufaj Mów „ „Debata „
- b. alternatyw - umożliwiające dzieciom i młodzieży zaspokajanie potrzeby aktywności i osiągnięć poprzez angażowanie się w jakąś pozytywną działalność – sport, turystyka, teatr, praca charytatywna, muzyka ruchowa, ekologia, plastyka.
- c. rówieśnicze – bazujące na pracy z pozytywnymi liderami młodzieżowymi.
- d. terapeutyczne – zwracanie uwagi na mocne strony dziecka, które stanowią podstawę działań wspomagających jego rozwój np. zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, socjoterapeutyczne.

4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

- 1) prowadzenie działalności edukacyjnej mającej na celu zmniejszenie spożycia alkoholu,
- 2) wszechstronne kształcenie w dziedzinie profilaktyki członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów,
- 3) organizacja zajęć aktywizujących osoby bezrobotne,
- 4) wspieranie działań podejmowanych przez lokalnych liderów, którzy tworzą „koalicję trzeźwościową”, aktywizują lokalne środowiska i wskazują alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu,
- 5) upowszechnienie materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu problematyki uzależnień,
- 6) edukacja rodziców w dziedzinie profilaktyki uzależnień,

5. Ustalenie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu i poza miejscem sprzedaży, kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

- 1) Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydaje się z uwzględnieniem warunków zawartych w uchwałach Rady Gminy w Sońsku
  - a. w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i warunków sprzedaży tych napojów.
  - b. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży po zapoznaniu się z opinią Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przedmiocie zasadności wydania zezwolenia,

- 2) Postępowanie w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych prowadzi się z uwzględnieniem warunków zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.
- 3) Prowadzenie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- 4) Kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.
  - a. Kontroli podlegają wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu i poza miejscem sprzedaży,
  - b. Kontrolę prowadzi:
    - upoważnieni przez Wójta Gminy Sońsk członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
    - inne upoważnione organy w tym pracownicy Urzędu Skarbowego, Policji
  - c. Zakres kontroli:
    - zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem,
    - przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
    - przestrzeganie porządku publicznego wokół miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,
  - d. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej,
  - e. Podmiot kontrolowany obowiązany jest zapewnić warunki niezbędne do przeprowadzenia kontroli,
  - f. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który wraz z wnioskami przekazuje się do organu wydającego decyzję z równoczesnym powiadomieniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

6. Wspomaganie działalności stowarzyszeń, akcji i innych organizacji pozarządowych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- 1) wspieranie edukacyjne i materialne podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 2) włączenie organizacji pozarządowych w wykonywanie zadań wynikających z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,

7. Realizacja zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiniuje i inicjuje Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2) Do zadań Komisji należy :

- a. Inicjowanie działań w zakresie zadań wynikających z art. 4.1. ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz.473 z późn. zm.)
- b. Opiniowanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontroli przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.
- c. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu.
- d. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i rozmów w sprawach osób nadużywających alkoholu.
- e. Kierowanie na badanie do biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego dla osób które w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.
- f. Kierowanie do sądów wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

8. *Zasady wynagradzania Członków GKRPA*

- 1) Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za swoją pracę zgodnie z art.4¹ ust.5 z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2007r. Nr 70, poz.473 z późn. zm.). Praca jest wykonywana na podstawie umowy – zlecenia. Umowa wiąże się z wykonywaniem zadań ściśle określonych w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii :
  - a. Za posiedzenia 3 osobowych zespołów prowadzących rozmowy motywujące do podjęcia leczenia oraz posiedzenie komisji w pełnym składzie w wysokości 50 złotych za posiedzenie.
  - b. Sporządzenie wywiadu środowiskowego w wysokości 55 złotych.
  - c. Przeprowadzenie kontroli placówki handlowej ze sprzedażą napojów alkoholowych w wysokości 55 złotych.
  - d. Prowadzenie dokumentacji działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych / korespondencja , obsługa posiedzeń komisji i sporządzanie protokołów z tych posiedzeń/ w wysokości 200 złotych miesięcznie.
  - e. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zwrot kosztów podróży związanych z uczestnictwem w szkoleniach na podstawie delegacji służbowej.

9. Zasady finansowania niniejszego Programu

Finansowanie realizacji zadań niniejszego programu będzie dokonywane zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w ramach środków pochodzących za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzące tę sprzedaż podmioty gospodarcze

10. Kontrola realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowuje Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia Radzie Gminy w Sońsku .

VI. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 11, poz. 114).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz.624 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115 poz. 728, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.)

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Wiesław Szmałec